

Комітет Верховної Ради України з
питань організації державної влади,
місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та
містобудування

Рішення Комітету щодо
експертного висновку
до законопроекту № 13150

Згідно зі статтею 93 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до предмета відання і за дорученням Голови Верховної Ради України, Комітет для підготовки експертного висновку щодо відповідності вимогам антикорупційного законодавства, розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування» (**реєстр. № 13150**), поданий народними депутатами України Арахамією Д.Г., Корнієнком О.С. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є створення системи із забезпечення законності актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні, встановленої частиною 2 статті 144 Основного Закону України, під час здійснення органами та посадовими особами місцевого самоврядування своєї діяльності з метою збалансування системи стримування і протидії у частині дотримання Конституції України та законів України усіма суб'єктами публічної влади в державі.

У проекті акта не виявлено корупційних факторів, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень.

Разом з тим, Комітет висловлює зауваження до окремих положень проекту Закону.

По-перше, потребують уточнення на рівні закону порядок державного контролю за актами органів і посадових осіб місцевого самоврядування та механізм вибору індивідуальних актів, які підлягають перевірці.

Так, проект Закону наділяє органи із забезпечення законності повноваженнями здійснювати державний контроль, зокрема, за індивідуальними актами органів та посадових осіб місцевого самоврядування, що містять ознаки прийняття рішення не на підставі, не в межах повноважень або не у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. При цьому Кабінет Міністрів

України наділяється повноваженням щодо затвердження методики здійснення державного контролю за актами органів і посадових осіб місцевого самоврядування та застосування заходів щодо забезпечення законності (нова стаття 16-1 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»).

У процесі своєї діяльності органи місцевого самоврядування ухвалюють значну кількість індивідуальних актів. Тому здійснити належний контроль за всіма такими актами в повному обсязі неможливо. Для запровадження ефективного механізму державного контролю та запобігання ризику довільного вибору індивідуальних актів для перевірки доцільно на рівні закону передбачити порядок здійснення такого контролю та визначити механізм вибору тих індивідуальних актів, які підлягатимуть контролю.

По-друге, проект Закону не визначає підстав для ухвалення рішення щодо звернення або відмову від звернення до суду для визнання акта органу або посадової особи місцевого самоврядування незаконним.

Проектом Закону передбачено, що виявлення акта органу чи посадової особи місцевого самоврядування, що суперечить Конституції та законам України, є підставою для звернення органу із забезпечення законності до відповідного органу чи посадової особи місцевого самоврядування з вимогою про усунення порушення. Така вимога має бути розглянута протягом 20 робочих днів. У разі відхилення або нерозгляду вимоги у встановлений строк, орган із забезпечення законності може звернутися до суду з позовом про визнання акта органу чи посадової особи місцевого самоврядування незаконним.

Таким чином, проект Закону без встановлення будь-яких додаткових умов надає органу із забезпечення законності можливість самостійно вирішувати, чи звертатися до суду. Натомість, необхідно передбачити чіткі критерії та умови, за яких орган із забезпечення законності буде зобов'язаний звернутися до суду з позовом про визнання акта органу або посадової особи місцевого самоврядування незаконним.

Керуючись положеннями пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини першої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет на своєму засіданні 12 травня 2025 року (протокол № 185) дійшов висновку та прийняв рішення, що проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування» (реєстр. № 13150) відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Голова Комітету

Анастасія РАДІНА

